

Schippers van weleer

Door Corine Nijenhuis

Wim (74), schipper 1957-2005
Kees (72), schipper 1964-2009
Ab (69), schipper 1964-2012

Stella Maris, luxe motor, 1922, 154 ton
 Energie, luxe motor, 1934, 164 ton
 Spes Secunda, Kempenaar, 1965, 360 ton
 Adriaan R, Kempenaar, 1966, 512 ton

Het schippersgeslacht gaat zo'n 300 jaar terug, maar de gebroeders Rijnbeek zijn de laatste lichter. De schippers van het gezin zijn ongetrouwd. Een leven lang werkten en woonden ze samen; nu ze gepensioneerd zijn is dat niet anders. Ze werden geboren op een aak van 47 ton.

Met vijf kinderen in een roef van 10 vierkante meter: 'Net als knijnen'. Vader voer puin van de Amsterdamse grachten naar Amstelland. Boeren verhardden er hun erf mee, de stenen dienden als dijkverhoging van de Kromme Mijdrecht. Het laden van dat puin was een stevig karwei. Kruiwagens werden in moordend tempo over een smalle plank geduwd om niet halverwege om te kieperen. Lossen gebeurde met de hand. Vader deed het alleen, maar in schoolvakanties hielp Kees. Hij gebruikte Wims kruiwagen, een kleintje met diens naam er op, door de timmerman gemaakt. Kees vond het leuk: 'De rest was niet zo kruiwig.'

Omdat moeder 'van de wal' was en haar kinderen niet op het internaat wenste, ging het groeiende gezin Rijnbeek in een huis wonen. Vader voer alleen, tot Wim op zijn 15de aan boord kwam. Zeven jaar later kozen ook zijn broers voor het schippersvak. Vader Rijnbeek had juist een luxe motor gekocht, compleet met hijstuig. Besloten werd met beide schepen in de zand- en grindhandel te gaan.

Ze splitsten op. Ab ging bij vader aan boord, Kees bij Wim. Ze voeren kort met ophoogzand uit Nederhorst den Berg, maar dat vonden ze eentonig. Ze breidden hun gebied uit naar de Maas en veel later naar Duitsland, waar ze grind laadden voor de betoncentrale in Woerdense Verlaat. Hun vaardagen waren lang; zeker 18

uur. Genoeg tijd om de schepen te onderhouden: 'We waren goeie schiemanen.' En handige doeners: ze bouwden stuurhutten en kraaninstallaties op hun eigen schepen.

In het weekend kwamen de broers naar huis, 'voor de gezelligheid'. Daar woonden alle 10 kinderen Rijnbeek samen, tot ze trouwden. De meiden kookten en deden de was voor de schippers. De drie broers bleven vrijgezel. Ze gingen uit in het dorp, niet in schipperscentra. Met schippersdochters hadden ze geen contact. Het had wel voordelen, zo zonder vrouwen. Nooit gedoe in de samenwerking, 'ook niet over geld'.

Kempenaars

Toen vader met pensioen ging, begonnen de broers een VOF. Ab

voer alleen verder op de Energie, vader hielp lossen. Maar de luxe motor werd te klein en, net als de Stella Maris, ingeruild voor een Kempenaar. Toen moest Ab een matroos hebben. Hij kreeg ze van de binnenvaartopleiding. Vaak goeie jongens. Een enkele rotte appel. 'Die zag ik terug op tv, bij een programma over jeugd-delinquenten.' Als een matroos niet kwam opdagen, schoten de broers te hulp. Want ze waren wel met z'n drieën.

De broers zijn na elkaar met pensioen gegaan. Ze bleven samenwonen, met hun enige ongetrouwde zus. Ze zijn tevreden. Hun schepen zijn goed terechtgekomen: in de vaart, als woonschip, als theaterschip in Parijs. Varen doen ze nog steeds, met z'n allen op een kruiser. 'Heel gezellig'.

Schrijfster en beeldend kunstenaar Corine Nijenhuis schreef onder meer de non-fictie roman 'Een vrouw van staal', waarin zij niet alleen de geschiedenis van haar eigen varende woonschip, maar ook die van de Nederlandse binnenvaart van 1901 tot nu vastlegde. Ontmoetingen met oud-schippers tijdens lezingen naar aanleiding van dit boek, leverden een serie nieuwe verhalen op, die tweewekelijks in Schuttevaer verschijnen.

www.corinenijenhuis.com

De Kempenaars Spes Secunda en Adriaan R van de gebroeders Rijnbeek. (Foto familie Rijnbeek)